Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXX. Число 106. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 9. мая, 1922. VOL. XXX. No. 106. Jersey City, N. J., Tuesday, May 9, 1922. THREE CENTS

КРАЙНА ПОРА КІНЧИТИ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

ОСТРІ ПЕРЕПАЛКИ НА МАЙНЕРСЬКІЙ РОСПРАВІ

ЧАРЛСТАВН, Вест Верджінія, 6. мая. — На нинішній росправі проти Вілієма Близарда, майнерського юнійного організатора, котрий є першим з многих майнерів, обжалованих за „збройний похід" з минувшого вересня на повіт Логен, приходило кілька разів до острих перепалок межи державним прокуратором та його свідками а адвокатами оборони.

Причиною сварливої сцени в суді були передусім слова одного свідка, Томаса Ричардса, властителя одної копальні в повіті Логен, котрий зізнавав, що ціллю майнерського походу було збройне захопленне в робітничі руки копалень вугля. Коли оборонець обжалованого спитав свідчого, чи не було ціллю майнерів приміром зорганізуватися в юнію, сей відповів: „А чиж організація юнії не потягне за собою забрання в посіданнє робітників копалні?"

Один свідок свідчив, що Френк Кіней, предсідатель одного дистрикта майнерської юнії, в своїй промові до демонстрантів взивав їх до здержання походу, а зараз по промові заявив демонстрантам приватно: „Ідіть, куди справилисьтеся". Один майнер, член юнії, присвідчував, що він робив військові вправи зі збройними майнерами, вбраними в уніформи американської армії.

БИЗНЕС ВІДЧУВАЄ ВУГЛЕВИЙ СТРАЙК

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА., 6. мая. — Як кажуть бизнесмени всякого рода, вже й невуглеві підприємства починають відчувати вуглевий страйк, що почався пять тижнів тому назад.

Найбільше відчули се ріжні фабрики виробів зелізних, як фабрики помп, тощо. Вони зменчають число робітників через брак вугля і заводять в більшости случаїв три дні праці в тижни. Навіть купці відчули вже завішенне праці в копальнях; декотрі купці мають тепер два рази менче обороту, як вони мали перед страйком.

СОЮЗ МАШИНІСТІВ З МАЙНЕРАМИ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 6. мая. — Дорадна Рада юнії зелізничих машиністів відбула тут нині свої збори і постановила на них затвердити союз сеї юнії з юнією майнерів, заключений дня 2. лютого с. р. на зборах 17 робітничих юній у Шікаґо.

ГАРДИНҐ ДЕРЖИТЬСЯ ДАЛІ СВОГО СТАНОВИЩА В СПРАВІ БОНУСА

ВАШІНҐТОН, 6. мая. — Сенатори Лодж, Мекамбер та Вотсон відбули нині з президентом Гардинґом довшу конференцію в справі нових проектів бонусового закона, предложених в конґресі.

Сенатори старалися прихилити президента в користь своїх плянів, але вийшли з конференції з враженнем, що президент далі стоїть на своїм становищи, занятім передше, і не підпише ніякого законопроекта про винагородженне, який не буде мати в собі рівночасно виразної постанови, звідки держава має взяти потрібні на сю ціль фонди.

БАХМЕТЄВ БОРОНИТЬСЯ

ВАШІНҐТОН, 6. мая. — Секретар стейту Гюз вислав до віцепрезидента Кулиджа рівночасно теж президента сенату, заяву Бориса Бахметева, признаного Америкою російського амбасадора тимчасового російського уряду, щодо закидів, пороблених йому в палаті сенату сенатором Борою.

В своїй заяві Бахметев каже, що всі гроші, позичені російському урядови американським, він видав лише на цілі, на які вони були призначені. Більшість сих гроший видано ще до упадку тимчасового уряду Керенського, а решту вживається на зліквідованне справ сього уряду в Америці. Бахметев розбирає теж закиди сенатора Бори, що він мав ужити сих фондів на приватні земельні спекуляції, і заявляє, що такі спекуляції були неможливі хочби тому, що над виданнєм сих гроший мав нагляд американське міністерство скарбу.

Сенатор Бора, прочитавши заяву Бахметева, заявив, що все таки ще не вдоволений нею, бо не знає з неї, де поділися 78 міліонів долярів.

З ТКАЛНЯНОГО СТРАЙКУ

ПОТАКЕТ, Ровд Айленд, 7. мая. — На одних зборах страйкарів ткалняних фабрик в Лонґсдейл говорив бувший ґубернатор стейту Ґарвин і радив страйкарям голосувати за закінченнем страйку.

Один з робітників відповів йому, що справа починання або закінчення страйку належить до правильного юнійного зібрання, а не віча. Він звертав увагу страйкарів, що бувший ґубернатор не має найменчого права говорити щось подібного.

Страйкарі не брали внесення Ґарвина під голосованне.

ФАБРИКИ ВЖЕ ЗНИЖАЮТЬ СВОЇ ДОМАГАННЯ

ЛОРЕНС, Месечузетс, 7. мая. — Урядники ткалняної фабрики Пачовґ-Плімавт предложили страйкарам нові пропозиції згоди. Місто 20-процентової знижки, яку фабрика хотіла завести давнійше, заряд пропонує робітникам тепер згодитися на 9 і одну трету проценту знижки.

Робітнича юнія відкинула сю пропозицію і далі пикетує фабрику.

ВРАТУВАЛИ, АЛЕ НЕ СИНА САМОПОСВЯТНОГО БАТЬКА

В пятницю понад вечір, 25-літний Фред Бейкер, сидів собі на ґанку свого в Ковні Айленд, Ню Йорк, ждучи, поки жінка подасть вечеру. В тім почув він крики о поміч, доходячі з морського заливу. Не думаючи довго, Бекер казав своїй жінці пождати з вечерю, а самий кинувся до заливу. Тут він побачив трох хлопців, держачися останками сил перевернені індійської лодки. („кену").

Бейкер сейчас кинувся у воду і кількома могучими ударами сильних рук опинився коло потапаючих хлопців. Він зараз скопив 12-літнього Гарі Гофмана за пояс і поплив з ним берега. По хвилі вернувся по другого. 11-літнього Гарі Шапіро котрого допровадити до берега поміг йому другий мущина на лодці. Вже вертався по третого хлопця 12-літнього Луиса Вермілія коли сей стратив сили, пустив з рук лодку і пропав під водою. На крик зібраних на березі людий зявилася і пожарна сторожа з драбинами, і поліція, і побережна сторожа безпеченьства. Разом коло 50 лодок було занятих шуканнєм хлопця в каламутній воді морського залива. але найти його не могли.

В тій хвилі до берега підїхав на автомобили Натанаїл Вермілія, властитель автомобіля, батько пропавшого хлопця. Він чув про нещасну пригоду свого сина і сейчас поспішив до заливу. Лишивши автомобіль над водою з туркотячою ще машиною, він розтрутив людий і кинувся у воду шукати за сином. По плив до перевер-неної лодки і дав нурка. Минали мінута за мінутою, а він не виходив. Жінки, зібрані межи товпою на березі, почали мліти з напруження вичікування. Нарешті він виплив, самий, без сина. В тій хвилі один полісмен крикнув йому з берега, що його сина виратовано. Батько поплив до берега, але тут показалося, що його здурили, щоби не дати й йому втопитися при пошукуванню сина. Полісмен, що кричав йому, про вратованнє сина, схопив його за бари і не пустив його вже більше у воду.

Дві години пізнійше з глибини заливу добути тіло утопленого хлопчини.

ЗАБОРОНА ВИКЛАДУ В СТАНИСЛАВОВІ

На неділю дня 9. квітня заповіла Культурно-освітна комісія УСДП. виклад в Станиславоті. Викладати мав проф. д-р. Свеніцький на тему: „Еволюція суспільної думки в Галичині". Та староство в Станиславові ссй виклад заборонило.

ЗАБОРОНА АМАТОРСЬКОЇ ВИСТАВИ В КОЛОМИЇ

Члени драматичного кружка товариства „Воля" в Коломиї бажали відограти в Городенці відому штуку Карпенка „Мартин Боруля". Хоч всі формальности були як слід полагоджені, староста в Городенці не дав дозволу, мотивуючи се тим, що товариство „Воля" не має права поза своїм осідком розвивати своєї діяльности!

БОЛЬШЕВИКИ... НЕ ЗНАЮТЬ НІЯКОЇ РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Кілька тижнів тому виїхало з Канади около 50 людий, щоби утворити комуністичну кольонію на радянській Україні. Кольоністів відпроваджували в дорогу з великою парадою вінніпеські комуністи з „Робітничого Дому". Тепер, як доносять канадійські ґазети, прийшли з Латвії до Виннипеґу листи від виїхавших, повні нарікань на те, що російські советські власти не хочуть їх впустити до Росії, а на говорене, що вони хочуть поїхати на радянську Україну, відповідають їм: **„Ми не знаємо ніякої радянської України!"**

ЯК ВИГЛЯДАЄ БОЛЬШЕВИЦЬКА ПОЧТА?

Почтові урядники у Винипеґу оглядали незвичайний диволяд, лист із совєтської Росії. Через те, що російські рублі втратили майже всяку вартість, оплата за лист з Росії до Канади виносить 10,000 рублів. Але в Росії лишились почтові марки ще з царських часів і їх тепер уживають. Тількиж на квоерті не можливо помістити марок вартости 10.000 рублві. Отже до коверти начеплено кавалок ґазети, 10 цалів ширини і дві стопі довжини, і на тій ґазеті з обох сторін поналіплювано почтові марки. Разом було на листі 600 марок по 15 рублів і 10 марок по 100 рублів.

ПОЛЬСЬКЕ РОЗБИШАЦЬКЕ УРЖЕНДОВАННЄ У ЛЬВОВІ

Дня 8. цвітня с. р. поліціянт зловив без найменьшої підстави при ул. Краківській у Львові селянку Каську Ґалянт із Сорік, що несла замовлене, а вчасти вже наперед заплачене молоко для знайомих, і силою пригнав її до „Уряду боротьби з лихвою і спекуляцією" при ул. Рутовського 11. Не помогли вияснення і просьби селянки. Урядовці з поліціянтом виволікли її по сходах до канцелярії на І. поверсі і там стали „робити порядок". У першій мірі усунули чужих людий з канцелярії, щоби не було свідків, а відтак начальник сеї канцелярії п. Тадей Щенсновіч вхопив жінку за горло і викрикуючи по польськи: „Ти кабане, ти значиш те, що мій чобіт! Якби я був сам з тобою, я би тебе, кабане, живого не пустив"! — і кинув її на лавку. Інші урядовці відобрали від неї молоко, пускаючи жінку з папером, за який вона мала купити їсти своїм дрібним дітям. Жінка знеможена сею операцією, відійшла з нічим. Усі ті урядовці це студенти львівського польського університету і сини визначних польських громадян..

250 БІЛІОНІВ МАРОК!

З оголошеного Польською Краєвою Касою Позичкою сирого білянсу за день 31. марта 1922 р. слідує, що в тому дні було в обігу звиш 250 біліонів польських паперових марок, а саме 250,665,463,737 п. м. Запас золота виносив несповна 30 міліонів, а саме, 28,-954,738,89 п. м. так, що на одну марку в золоті припадало 8,355 паперових марок.

СПРАВА ФЕДАКА.

Польська преса доносить, що слідчий суддя Ангельський виїхав з протоколянтом д-ром Чудовським до Варшави в ціли переслухання Пілсудского. Справа має бути розглядана на маєвій каденції. —

Зогляду на се, що в польській пресі появляються часто нотатки про старання оборони зглядно політичних українських кругів про амнестію для т. зв. „федаківців", доносять з компетентних жерел, що ніхто не робив і не робить таких старань, противно, обороні залежить на тому, щоби розправа як найскорше відбулась проти всіх арештованих і виказала дійсний стан справи.

ЩО В ГАЛИЧИНІ ВЖЕ НЕ ДІЄТЬСЯ?

З Гусятинщини пишуть: Щоденно на приказ староства конфіскується на почті в Копичинцях усі українські часописі адресовані на руки приватних осіб, а в бюрі продажі часописий Тава поліція, збирає цілий транспорт українських часописий. Розходиться тут о конфіскату вже цензурованих часописий, а не оконфіскату часописий, що перейшли цензуру. В бюрі часописий поліція заздалегідь, заповідає конфіскату, хоч про зміст часописий не може мати відомости. Про подібні практики старостів і поліції доносять теж з усіх місточок Тернопільщини.

ЗАБОРОНА КУРСУ ДЛЯ НЕГРАМОТНИХ В ГАЛИЧИН'

Повітова шкільна рада в Долині заборонила відкрити курс для неграмотних в селі Лужки. В селі є дуже мало грамотних. Учительська, мимо браку помешкання і важких умов життя, ширить освіту між Бойками. Ся учительська зорганізовала курс для неграмотних на просьбу сільської молоді, але рада шкільна в Долині не дала дозволу на відкриттє курсу.

КІЛЬКО ЛЮДЕЙ МОЖЕ ПРОКОРМИТИ ЗЕМЛЯ?

Нераз говорять, що як число людей збільшиться над міру, то земля не буде в силі прокормити їх. Страх перед сим є безосновний. Поверхня землі складається із 1305 міліонів квадратових кільометрів суші, але тільки 55.9 міліонів кільометрів надається під управу ріллі. Мимо сего, ще дотепер є на землі великі простори, яких ще не діткнувся плуг ані борона, а вони можуть приносити для людей поживу на довгі часи. Такі неуправлені області є головно в Канаді, де лежить 1.5 міліона квадратових кільометрів неуживаного ґрунту. Ся частина землі може прокормити 200.000. осіб. В Арґентині лежить облогом 240 міліонів акрів дуже урожайної землі, на якій оселюються головно Італійці. До Арґентини еміґрують що року 46.000 осіб. Так само в Австралії лежить багато не управленої землі, яка моглаби виживити2 міліони осіб, але треба ту землю штучно наводнювати із браку дощів. Так само богато неуправної землі лежить ще в Сибірі, Азії, Сирії і Єгипті.

ҐЕНУЕНСЬКА ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ МОЖЕ РОЗБИТИСЯ ЧЕРЕЗ ФРАНЦІЮ І БОЛЬШЕВИКІВ

ҐЕНУЯ, Італія, 7. мая. — В кругах делеґатів економічної конференції оповідають, що британський премієр тепер вже не вірить в успіх конференції, а навпаки, переконаний, що вона не осягне своїх цілий.

Вона мала три ціли:

1. Загальне порозуміннє між Росією і европейськими державами.
2. Привернення участи Німеччини в міжнародніх зносинах.
3. Всеевропейський 10-літній мировий договір, яким зобовязувались би европейські держави взаїмно на себе не нападати.

Сповненнє першої цілі перепиняють московські большевики своїм домаґаннем великої позички, а також Французи своїм домаганнем привернення приватної власности чужинецьких горожан в Росії.

Друга ціль є утруднена з причини заключення німецько-російського договору.

Третя ціль є неможлива, як передтим не прийде до порозуміння з Росією, а також ізза опору Німеччини і невтральних держав проти претенсій Франції, буцімто вона має право силою змушувати Німеччину до виконання версайського мирового договору.

Одначе мимотого, що справа економічної конференції стоїть безвиглядно, Лойд Джордж не тратить надії на осягнення якогось успіху і в сьому напрямі далі працює. Він робить заходи, щоби помирити суперників і довести між ними до якогось компромісу. Загалом, Лойд Джордж не тратить надії, що бодай якийсь невеликий успіх буде з ґенуенської конференції.

ФРАНЦІЯ ГОТОВА ПОКИНУТИ КОНФЕРЕНЦІЮ

ҐЕНУЯ, Італія, 7. мая. — Голова французької делеґації Люі Барту заявив нині англійсько-американським кореспондентам, що російська делеґація своєю відповідю „так" або „ні" на французьке домаганнє щодо признання права приватної власности в Росії чужинецьких горожан може сього тижня розбити економічну конференцію.

Він зазначив, що Франція не уступить, хотяйби мала покинути конференцію.

КАЖУТЬ, ЩО ЛОЙД ДЖОРДЖ ГРОЗИВ ФРАНЦІЇ, ЩО АНҐЛІЯ ПОКИНЕ ЇЇ

ҐЕНУЯ, Італія, 7. мая. — Політичний редактор лондонського „Таймса" вислав відсі депешу до сеї ґазети, в якій доносить, що премієр Лойд Джордж в суботу в розмові з головою французької делеґації, Барту, так розлютився, що кричав, що союз Великої Британії з Францією скінчений, та що Велика Британія має повну свободу до нової приязни з другими державами.

Він додав, що його дорадники вже давно радили йому кинути Францію а заключити союз з Німеччиною, але він з тяжким трудом удержував приязнь з Францією.

РОСІЙСЬКА ДЕЛЄҐАЦІЯ ХОЧЕ КОНЧЕ ВЕЛИКОЇ ПОЗИЧКИ

ҐЕНУЯ, Італія, 7. мая. — Юрій Чічерін, голова російської делеґації, заявив, що большевицьке правительство не може згодитись на договір з европейськими державами, коли не дістане від них більшої позички. Сеї позички, казав він, Росія потребує на відбудову промислу, хліборобства і зелізниць.

Без тої економічної відбудови нема надії на привернення Росії до нормального життя.

Він зазначив, що Росія не тратить надії на заграничну позичку. Коли відкажуться від позички аліянти, то може ще позичать Росії Гроша американські капіталисти.

ЧАСТИНА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ШТАБУ В ҐЕНУЇ ВЕРТАЄТЬСЯ В МОСКВУ

БЕРН, столиця Швайцарії, 7. мая. — Партія 16 осіб з російської делеґації на конференції в Ґенуї, яка складається із секретарів і стеноґрафів, переїхала нині сюди в дорозі до Москви.

ПРОВІДНИК АНҐЛІЙСЬКИХ РОБІТНИКІВ ОСТЕРІГАЄ ФРАНЦІЮ, ЩО АНҐЛІЯ НЕ ПІЙДЕ З НЕЮ ДО ВІЙНИ

ЛОНДОН, 7. мая. — Провідник британської Партії Праці (соціялістичної) Джеймс Генрі Томас у своїй промові на демонстрації в Дербі сказав, що коли ґенуенська економічна конференція розібється, то нарід Великої Британії мусить здати собі справу з того, що він стоїть перед небезпекою війни, як се було в літі, 1914 року.

Він сказав осторогу на адресу Франції, заявляючи, що як вона буде продовжати воєнну політику, то вона мусіти-ме іти до війни сама, бо народови Великої Британії війна вже осточортіла і вона вже більше до війни не пійде.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідае.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОСТАНОВА УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ ГАЛИЧИНИ ЗАГРАНИЦЕЮ.

КОМУНІКАТ.

Дня 12. цвітня 1922 р. відбулася у Відні нарада Членів Національної Ради З. У. Н. Р. перебуваючих за кордоном краю. З 29 цих членів явились: Ернест Брайтер, Семен Вітик, Др. Станислав Дністрянський, Антін Крушельницький, Др. О. Колесса, Лев Левицький, Др. О. Марітчак, Др. О. Назарук, Др. Роман Перфецький, Лев Петрушевич, Степан Полянський, Ілія Семака, Микола Спинул, Др. Кирило Трильовський і Др. Л. Цегельський. З неявившихся Др. Смаль-Стоцький і Др. Евген Левицький оправдали свою відсутність: Др. Кость Левицький, Др. Витвицький і Вол. Сінґалевич не могли явитись задля важної службової перешкоди (перебувають в Ґенуї).

Наради відкрив іменем Ініціятивного Комітету Лев Левицький, почім на основі реферату А. Крушельницького по короткій дискусії одноголосно ухвалено слідуючу резолюцію:

„Члени Національної Ради З. У. Н. Р., що живуть за кордоном зібравшися у Відні дня 12. цвітня 1922, уважають за потрібне і конечне відбувати періодично спільні наради в справі нашої національно-державної політики і в тій цили рішають уконституоватися."

По порозумінню партійних ґруп між собою рішено вибрати президію зложену з голови, 5 заступників голови та секретаря. До Президії одноголосно вибрано Льва Левицького головою, Е. Брайтера, Семаку, Крушельницького і д-ра Трильовського заступниками голови, а пяте місце заступника голови застережене для радикальної ґрупи (покищо необсаджене). Секретарем вибрано п. С. Полянського.

По політичнім рефераті др. Л. Цегельського вивязалась над предложеним ним текстом декларації коротка річева дискусія, в котрій забирали голос Вітик, др. Назарук, др. Дністрянський, Крушельницький, др. Перфецький і Семака, ставляючи деякі поправки. Декларацію принято в слідуючім тексті:

„Збір Членів Національної Ради З. У. Н. Р. (Східної Галичини і Північної Буковини) пробуваючих за кордонами краю а зібраних у Відні дня 12. цвітня 1922, рішив звернутися до Міжнародної Конференції в Ґенуї зі слідуючою:

Заявою.

„Майже від трох літ находиться територія Західно-Української Народної Республіки (Східна Галичина і Північна Буковина) під чужинецькою окупацією Польщі і Румунії. Окупацію Східної Галичини дозволено Польщі децизією Найвищої Ради Мирової Конференції в Парижі з дня 25. червня 1919 р., котрою то децизією рівночасно застережено, що міжнародне становище Східної Галичини мае бути рішене в будучині згідно з волею населення краю. Сю свою волю населення сего краю виявило без ніякого сумніву слідуючими фактами: проклямуванням і сотворенням Західно-Української Народної Республіки на тих землях бувшої австрійської імперії, що мають без сумніву більшість української людности а то в жовтні і падолисті 1918 р.; зорґанізуванням на тих землях правильної цивільної адміністрації цеї республіки; утворенням парляментарно-репрезентаційного тіла, Національної Ради З. У. Н. Р.; зорґанізуванням около 150.000 армії, котра з героїзмом боронила цей край перед інвазією переважаючих ворожих сил протягом девяти місяців, а котрої останки істнують ще до сьогодня; а вкінці постійним та солідарним опором, ставленим через населення сего краю супроти окупаційних властей та супроти всяких намагань з якого-небудь боку, до якого-небудь звязку цеї землі з Польщею чи Румунією.

„Рахуючись з так проявленою волею населення краю установили Союзні Держави міжнародними актами в Спа і в Севрі державні границі Східної Галичини супроти Польщі, Чехословаччини і Румунії. Навіть цих актів, підписаних також представниками польської республіки не переведено в життя і Східна Галичина в цілости дальше остае в польській окупації. А вже цілковито знехтовано волю населення Північної Буковини, признаючи її тритим артикулом севрського договору Румунії.

„Леґальним представником волі населення цілої території З. У. Н. Р. (Східної Галичини і Північної Буковини) остала до сьогодня Національна Рада З. У. Н. Р. Тому Збір членів Національної Ради З. У. Н. Р. маючи можність свобідно зібратись і висловити свою волю тільки за границями краю:

„1) протестуе торжественно перед Міжнародною Конференцією в Ґенуї проти окупації території Західно-Української Народної Республіки військами чужих держав як проти насильства, зломання природного права населення краю на самоозначення та знехтовання волі населення краю, висловленої ясно та засвідченої кровю геройної Армії і смертю многих тисячів патріотів мучених і трачених окупантами;

„2) жадае безпроволочного усунення чужої окупації, що відоймила населенню краю всякі політичні права та ґарантії горожанських свобід і що девастуе край та руйнуе економічно населення його, що вводить в край елемент смертельної національної і соціяльної незгоди через штучну кольонізацію краю поселенцями спровадженими з Польщі, що піддержуе в краю до сьогодня военний стан та тим всім анархізуе його і унеможливлюе його поворот до нормального життя;

„3) жадае привернення державної незалежности краю;

„4) жадае ревізії трактату в Севр оскільки визначені границі території З. У. Н. Р. Східної Галичини і Північної Буковини) віддають Польщі і Румунії безсумнівно українські землі;

„5) застерігаеться торжественно проти тих постанов договору між польською республікою а радянськими республіками, заключеного в Ризі, котрими в межі польської республіки влучено українські землі (Східну Галичину, Волинь, Холмщину, Полісcе);

„6) зазначуе з усім натиском, що одиноко уповажненим промовляти іменем населення Східної Галичини і Північної Буковини е Національна Рада Західно-Української Народної Республіки з її президентом д-ром Евгеном Петрушевичем на чолі та що ніхто инший не посідае ніякої леґітимації давати іменем населення Західно-Української Народної Республіки які небудь заяви."

З черги на внесення др. Перфецького ухвалено одноголосно слідуючу резолюцію:

„Збір Членів Української Національної Ради у Відні з дня 12. цвітня 1922 з обуренням пятнуе провокаційну акцію Польщі супроти українського народу Східної Галичини та стверджує, що брехливі інсинуації і очернення в органі „Україна", видаванім в українській і французькій мові в польськім державнім інтересі, являється супроти української державности а з особна Української Національної Ради і Галицького Уряду безпримірною провокацією. Провокація ся зустрілася вже з належним осудом і напятнуванням всеї української суспільности."

На сім засідання закрито — з тим, що слідуюче засідання буде скликане Президією по Великодних Святах.

МОНАРХІЧНІ І РЕСПУБЛИБАНСЬКІ ІДЕЇ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В АВСТРІЇ.

Сторінка з історії української політичної думки.

(Від власного кореспондента).

Смерть останього цісаря Австро-Угорщини, який панував також над частю українських земель, дае нагоду розглянути одну сторінку політичної думки тої части українського народу, яка оставала під пануванием Габсбурґів, а саме, яке місце в політичній думці тої части українського народу займали монархічні і республиканські ідеї.

Такий розгляд має не тільки теоретичний, але і практичний інтерес. А саме в останніх часах українські монархісти нападають як на галицькі партії так і на окремих діячів за їх республиканізм, насміхаючися з них, що вони під Австрією були монархістами.

Ось-так берлінське монархістичне „Українське Слово" (з 21. січня 1922), обговорюючи резолюції зїзду української народньо-трудової (давнійше національно-демократичної) партії, який був у грудні 1921 р. у Львові, звернуло особливу увагу на заяву зїзду, що він „не має нічого спільного з акцією Василя Вишиваного ані з ніякими монархічними тенденціями". З сього приводу „Українське Слово" ставить іронічне питанне, чому так відхрещуються від монархічних тенденцій представники партії, „котра спирається на народні маси, що віковим історичним досвідом довели свою надзвичайну відданість власне монархії й монархічній ідеї, — партії, котра в своїй близько двацятилітній діяльности виявляла весь час зразок льояльности до династії й монархії, заставляючися вірною обоїм до останку".

З сих слів „Українського Слова" виходило би, що український нарід Галичини був від віків перенятий ідеєю монархізму, що українська народньо-трудова партія так само була партія монархістична та що вона, ставши республиканською, спроневірилася і душі свого народу і своїй власній минувшости.

Розгляд політичної думки австрійських Українців на тлі тогочасних відносин покаже, що твердженне українських монархістів, нібито українські народні маси під Австрією „віковим історичним досвідом довели свою надзвичайну відданість власне монархії й монархічній ідеї", — **є неправдиве.**

Погляньмо на ті народні маси. Не торкаючися історії князівської доби і тодшнього положення та тодішньої ідеольоґії українських народніх мас,— від завоювання галицької землі Польщею до знесення панщини Австрією **ті українські народні маси були пятьсот літ панщизняними рабами.** Чи можна говорити про їх „надзвичайну відданість монархії й монархічній ідеї" на протязі тих пятисот літ? Думаю, що **рішуче—ні.** Бо в такім разі з таким самим правом можна би говорити про „відданість Польщі й польській ідеї", або про „відданість панщині й панщизняній ідеї".

Остається таким чином всего 70-літний період (1848—1918) від знесення панщини в Австрії до розпаду Австро-Угорщини, період, в якім українські народні маси під проводом українських політичних партій мали політичну ідеольоґію.

Розглядаючи сей період, перше всего треба розглянути загально-австрійські політичні відносини.

Тут треба ствердити, що республиканська ідея в Австрії ніколи не виходила поза теоретичні міркування, ніколи не було плятформою реальної політичної діяльности.

Революція 1848-го року була занадто коротка й неглибока, щоби витворити республиканські змагання як реальну програму. Пригадаю, що й Велика Французька Революція не виступила проти монархії від першої хвилі, тільки аж в дальшім розвитку. Австрійська революція 1848-го року почалася домаганнем конституції в рамах монархічного ладу і на тім скінчилася. Тільки Угорщина дійшла була до детронізації Габсбурґів і проголошення республики.

Революцію 1848. року Габсбурґи здавили, після чого наступив знов 10-літний період (1851—1861) абсолютизму. Коли-ж після нього почалася конституційна перебудова держави, конституційні елементи не мали далеко й того розмаху, що в 1848 р.

При тім монархізм в цілій Европі був такий сильний (крім старої швайцарської республики були самі монархії, навіть Франція не скинула була ще з себе монархічної реакції), що про республику як програму реальної політики в монархії Габсбурґів ніхто не думав.

Такий стан вдержався аж до світової війни. Одинокою республиканською партією була соціяльна демократія, але й вона звязувала заведенне республики аж зі здійсненнем соціялізму. Що більше, австрійсько-німецький учений Антін Менґер, професор віденського університету, автор праці „Die neue Staatslehre" („Нова наука про державу"), в якій старався показати шлях до соціялізму, заступав думку, що заведенне соціялізму є зовсім можливе при монархії.

Я вже зазначував з приводу смерти останнього монарха Австро-Угорщини, що до світової війни ніхто з народів Австро-Угорщини не збирався розбивати її і здійснювати своїх державно-самостійницьких змагань. Так само ніяка з партій не збиралася перемінювати Австро-Угорщини в республику. Згадував я також, що теперішній президент Чесько-словацької Республики Масарик ще в 1914 р. належав до оснувателів товариства „Nova Austria", яке ставило собі за ціль зреформувати (отже укріпити!) Австро-Угорщину через примиренне її народів, — очевидно, не нарушуючи її монархічного устрою.

В таких відносинах австрійські Українці, які творили тільки незначну часть населення Австро-Угорщини, мусіли примінювати свою політику до загально-австрійських відносин.

Не могли вони вести державно-самостійницької політики, значить, політики відірвання своїх земель від Австро-Угорщини в цили збудування національної держави. І тому старалися здобути як найліпші умови національного життя в межах Австрії, тому змагала до осягнення національно-териториальної автономії.

Так само не могли вони вести політики переміни монархії на республику, тільки стоячи на ґрунті монархії, на якім стояли всі народи Австро-Угорщини, старалися прихилити династію до своїх національних змагань.

Словом, українські політичні партії — і то не тільки народовська, пізнійше національно-демократична, пізнійше народньо-трудова (сі три ступні розвитку тої самої партії є ступнями розвитку її ідеольоґії в напрямі демократичнім і республиканськім), але й лівійші. як радикальна і навіть поминувши святочні виступи) соціяльно-демократична — виходили з признання факту, що Габсбурська монархія істнує і буде істнувати, що сей факт не є залежний від них, і виходячи з сього факту, вели політику використання сього факту для своєї національної справи, політику, яку можна би з „Українським Словом" назвати „політикою льояльности до династії й монархії". Тільки „Українське Слово" хоче представити сю політику як **вплив монархічної ідеольоґії,** коли тимчасом вона була тільки впливом факту істнування Габсбурської монархії.

Коли-ж ми звернемося до політичної ідеольоґії українських партій, то побачимо, що їх ідеольоґія була **республиканська.** Під якими впливами виробляласе ідеольоґія українського громадянства в Галичині? Політична поезія Шевченка, ідеольоґія Кирило-Методіївського Братства, оснований на західно-европейських демократичних і соціялістичних ідеях радикалізм Драгоманова, демократичні і соціялстичні ідеї західної Европи. Отсе були ті елементи, які впливали впливали на виробленне політичної думки українського громадянства в Галичині.

Навіть найправійша з галицьких партій, християнсько-суспільна, не була позитивна монархічна, значить, не пропаґувала монархізму як ідеольоґії, а тільки признавала його як факт і дальше того не йшла.

За те инші, лівійші партії — національно-демократична, радикальна й соціяльно-демократична,—хоч вели політику льояльности до династії й монархії", — одначе були **позитивно республиканські,** значить, на скільки виходили в своїх програмах поза політику найблизшого часу, визнавали республиканську ідеольоґію. Ні одна з тих партій, говорячи про свої змагання до збудування Соборної України, не уявляли собі її инакше як республикою.

Правда, отся республиканська ідеольоґія була ідеольоґічно **свята,** а не **будня,** ідеольоґією **політичної мрії,** а не ідеольоґією **реальної політичної праці,** ідеольоґією, якої здійсненне відсувалося в далеку, дуже далеку будучність.

Так звичайний християнин про Царство Боже думає на Службі Божій в неділю, а цілий тиждень думає про щоденні інтереси.

І так само галицький Українець був республиканцем на Шевченкових святах, говорячи чи пишучи або слухаючи чи читаючи про збудуванне української держави, про побіду ідей волі, рівности і братства, за те в щоденнім політичнім життю числився з тою силою, якою була монархія Габсбурґів, і старався, щоб та сила була корисна для української національної справи.

І ще не один момент треба звернути увагу, на становище Поляків в Австрії, які всіми способами старалися представити український нарід ворожим монархії і династії Габсбурґів то тому, що він нібито тягне до Росії, то тому, що він нібито перенятий революційними ідеями. Страх, щоб сій польській акції не давати поживи, впливав також чимало на те, що українська політика в Австрії була може над міру „політикою льояльности до династії й монархії".

А прості маси, а їх віра в „Найяснійшого Пана" як всемогучого бога на землі? — скажуть може українські монархісти.

А віра простих мас в чортів, у відьми, у ворожбитів! — можна їм сміло відповісти.

Одно і друге було випливом вікової народньої темноти.

І в міру того, як між народом ширилася просвіта, розумінне політичних відносин та темна віра в „Найяснійшого Пана" зникала. Український селянин, під впливом діяльности українськихських політичних партій, ставав свідомими громадянином, а рівночасно демократом республиканцем.

Цікаву подробицю про се знаходимо в книжці д-ра Осипа Назарука „Слідами українських Січових Стрільців". Автор, сам Січовий Стрілець, розмовляв з молодими сільським хлопцем, який вступив до Стрільців, на політичні теми. І сей молодий сільський хлопець знав, що йде до Стрільців тому, щоб вибороти незалежну Україну і заявив, що на його думку Україна повинна бути республикою.

Словом, політична думка українського народу в Австрії була **республиканська.** Національний ідеал, Соборна Україна, не уявлявся йому инакше, як народня республика, „без хлопа і без пана".

І коли в Київі Українська Центральна Рада проголосила Українську Народню Республику, — з яким ентузіязмом повитали Галичани се відновленне української державности!

И опісля, коли Німці поставили гетьмана Скоропадського, ті Галичани, які стояли на тім, що треба миритися з тим фактом, думали так не тому, що були монархістами. Адже гетьман Скоропадський тоді ще зовсім не проявляв монархічних забаганок, тільки удавав скромного тимчасового виборного голову української держави. Теорію про Гетьмана-Монарха, яка мала бути здійснена в особі Скоропадського, проголосив Липинський, коли усунувся з диплъоматичної служби Директорії, яка повалила Скоропадського. Ті Галичани, які стояли на тім, що не треба поборювати Скоропадського, думали так тому, бо бачили за Скоропадським силу Німеччини й Австро-Угорщини. Сеї сили — на їх думку — не треба було собі зражувати, тільки використати для будови української держави.

З сеї самої причини — а не з привязання до ідеї монархії і до династії Габсбурґів — Українська Парляментарна Репрезентація — як каже „Українське Слово" — оставала до останку вірна династії й монархії Габсбурґів. Вона боялася, що Австрія — хоч і на передодні упадку — має ще стільки сили, щоб відімстити українському народови, коли-б політика його провідників звернулася проти неї. Особливо, що тут зараз були би виступили — як „мстителі" в імени Австрії — Поляки. А при тім вона була так загіпнотизована віковою традицією монархії Габсбурґів, що до останньої хвилі не вірила, що вона розпадеться.

Сю політику Української Парляментарної Репрезентації я вважаю хибною і шкідливою в своїх наслідках для галицької справи.

Одначе треба ствердити, що диктувало її не привязанне до ідеї монархії і династії Габсбурґів, тільки огляд на добро української справи.

І коли Австро-Угорщина розпалася, на всім просторі українських земель, які належали до неї, не знайшовся ані один політик, який виступив би з проєктом утворення української монархії на тих землях.

А преціnь в рядах галицько-української армії був Вільгельм Габсбурґ (Василь Вишиваний), отже коли-б у громадянстві були монархічні тенденції, вони мали би кругом кого ґуртуватися. Але тоді нікому й не снилося, що Вільгельм Габсбурґ може бути чимсь иншим, як звичайним громадянином Української Народньої Республики.

І Українська Національна Рада, зложена з тих самих послів галицького сойму й австрійського парляменту, які вели „політику льояльности до династії й монархії", проголосила однодушно Західно-Українську Народню Республику і директиву для Державного Секретаріяту і перевести найшвидше зединенне з Українською Народньо Республикою.

Сей акт Української Національної Ради був здійсненнем тої республиканської ідеольоґії, яка присвічувала українському народови в його змаганню до державної самостійности.

Аж після цілого ряду невдач у будові Української Народньої Республики, невдач, які спричинила по части проклята спадщина вікової неволі, що не дала розвинутися національній свідомости народу, по части міжнародне положенне, передовсім війна Польщі й Московщини проти Української держави, — виповзають із сутінків монархісти і стараються з нещастя нації кувати для себе політичний капітал, опльовуючи найліпші традиції нашого національного відродження, щоб тільки вивисшити ідею монархізму, та обкидаючи болотом наших найліпших людий, щоб тільки вивисшити своїх божків Скоропадського чи Вишиваного, тих вчерашніх чужинців, які прийшли до нас тільки тому, щоб панувати над нашим народом.

Гайдельберґ, 14. цвітня, 1922.

Д-р Михайло Лозинський.

УРЯД ПРО ПРОМИСЛОВИЙ РУХ.

„Федеральна Служба Занять" (Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс) оголосила недавно свое справозданне зі стану робіт за послідний місяць. З сього звіту, зробленого на основі докладних обчислень, предложених аґентами бюра по всіх Злучених Державах, виходить, що за послідний місяць роботи на цілім просторі републики значно поправилися. Безробіття, на загал, уступае, і всі галузи промислу починають оживлятися.

На думку бюра, найкращою появою являється зріст робіт в основних промислах, себто в будівництві, в зелізнім та сталевім промислі та других металевих галузях. Рух зростае так значно, що навіть вуглевий страйк мимо орґанізованости вуглекопів не пошкодив богато поправі робіт в промислі.

Важною, на думку бюра, появою е також і те, що зріст промислового руху не являеться хвилевим весняним оживленнем. До сього заключення доходить бюро на підставі порівнювання числа робітників в цвітни з числом робітників, занятих в марті та попередних місяцях. Отсе порівнанне показуе, що число занятих робітників та працюючих фабрик постепенно постійно збільшаеться.

З сього бюро робить заключенне, що фабричний, промисловий та торговельний рух буде далі постійно зростати і що не довго треба ждати на поворот нормальних промислових умов.

ЩЕ ОДИН МОСКОВСЬКИЙ СКАНДАЛ.

Сенатор Бора підняв в американськім сенаті дуже поважні, просто скандальні закиди проти Бориса Бахметева, що ще й досі уважаеcь визнаним американським урядом представником Росії, дарма, що заступлений ним тимчасовий уряд Керенського упав ще чотири роки тому назад.

Ходить тут о величезні суми гроший, які американський уряд позичив був російському, щоби вдержати його в війні проти Німеччини. Позичена сума виносить аж понад 187 міліонів долярів, а вжита вона мала бути на заплаченне военних замовлень. Таке було її призначенне, але на се її справді не вжито, як каже сенатор Бора, котрий закидае „російському амбасадорови", що він обернув велику частину сих гроший на приватні підприемства, головно на земельні спекуляції.

Чи правда се, що каже Бора, тяжко покищо сказати. Декотрі американські часописи припускають, що Бора не вірить самий в зроблені ним закиди Бахметеви, а хоче лише в той спосіб примусити його явитися перед слідчою комісією сенату для виправдання. Так як се не можливе так довго, поки Бахметев е ще далі представником Росії, то або він мусить зречися свого становища диплъоматичного представника або департамент стейту мусить відкликати його визнанне. Сього власне мае добиватися Бора, котрий мае відтак почати кампанію за признанием большевицького уряду американським.

Чи справді воно так е, як кажуть сі ґазети, чи може Бора дійсно вірить в зроблені Бахметеви закиди, на всякий случай заноситься на поважний диплъоматичний скандал з „російським представником" неіснуючого уряду.

ПОКЛИК ВІД УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ-ГІРНИКІВ З ПШІБРАМУ.

Пшібрам, Чехословаччина, 20. цвітня, 1922.

Хвальна Редакціе.

Просимо о поміщенне слідуючої відозви у Вашій часописі.

ДО НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ НА ЕМІҐРАЦІЇ.

Дорогі Земляки! Кружок Українських Гірничих Студентів „Каменярі" в Пшібрамі, звертається до Вас з отсим прошеннем: В грудні, 1921, помер по довгій тяжкій недузі наш товариш кандидат інжинерії Микола Шемердяк, родом зі Самбора, студент 3-ого року ґірничої академії, бувший жовнір Української Галицької Укр. Армії. Покійник був найкрасшим членом нашого Товариства. Побіч інтензивної праці в студіях, працював він щиро в орґанізації Кружка. Працював горячо для свого народу, в надії повороту до визволеного краю, до свобідної матери України. Але доля не судила йому сього.

К. У. Г. С. „Каменярі", як перша в свому фаху українська орґанізація, вважае своїм обовязком звеличати гідно память свого пок. Товариша побудованнем тривалого памятника на його гробі, щоб сим показати чужинцям, що Українці і в чужині, серед тяжких обставин вміють вшанувати память кождого свого народнього робітника в боротьбі за волю України.

З причини, що не розпоряджаемо відповідними фондами, звертаемось до Вас, Дорогі Земляки, з прошеннем, щоб і Ви своєю щирою лептою помогли нам при будові згаданого памятника, який задумуемо поставити осеню, 1922. Сподіваемось, що поспішите з помочию нашому начатому ділу. Добровільні грошеві датки на сю ціль просимо слати на адресу: Spolek Ukrajinskych banskych akademiku „Kamenari" v Pribrami, Cesko-Slovenska Republica.

КОМІСІЯ БУДОВИ ПАМЯТНИКА:
Лев Лісковацький, сот. У. Г. А., студ. пр. інж.
Іван Кварцяний, студ. гір. акад.
Роман Зробек, канд. гірн. інж.

ЗА ВИДІЛ К. У. Г. С. „КАМЕНЯРІ":
Антін Король, містоголова;
А. Романовський, писар.

ПОКЛИК.

До відома краянам із села Лисятич, повіт Стрий.

Кому лежить на серці родинне село, то нехай непожалує свого труду і займеся колектованнєм на рідну школу і на народний дім в Лисятичах! Наші браття в старім краю знищені війною простягають до нас руки із за океану о поміч. Це діло є важне для кождого краяна і неповинен ані оден від сего діла відмовитися. Бо і ми колись повернемо в рідну та із гордостию поглянемо на величавий народний дім, котрий прийде в користь нам і нашим дітям. Я на днях отримав лист із рідні, від О. Пеленського з якім просить нас всіх, щоби їм прийти з помочию в будові народного дому. Але я не є всилі сколектувати великої суми, бо в моїй місцевости не проживають наші знайомі, крім мене і Івана Зубрицького із Лугів. Ми пробували збирати помежи чужими людьми, але якось нам кождий відмовив. То я від себе офірую $20.00, а Іван Зубрицький $10.00, а зібравем на хрестинах у Зубрицького $5.50 — разом $35.50, які вислані на руки О. Пеленського в Лисятичах. А Ви родимці, де вас більше число проживає, старайтеся, щобисьте в десятеро побільшили тую початкову жертву нас двох. Всі жертви прошу слати на руки О. Пеленського в Лисятичах.

Петро Кухар,
Box 312, New Acme, Wyoming.

НА РІДНУ ШКОЛУ В ГАЛИЧИНІ.

(Виказ за місяць квітень).

1) З Вудгейвен, Н. Й. ......$ 7.00
Зложили: Ол. Паланичка $2.00, а по $1.00 Сень Копитчук, Іван Орлян, Микита Савка, Стефан Вовк, Никола Костів.
2) Ів. Городецький, Ню Йорк 5.00
(Зі збірки $3, а від себе $2.)
3) Юлія Галик і Ева Путяк, Ню Йорк, по 50 ц.—разом...... 1.00
4) З місячних складок в місті Ню Йорк 129.20
5) о. А. Рудакевич, Джанет, Па. 5.00
6) о.В. Турула, Аллентавн,Па. 3.00
7) Григорий Пипюк, Аллентавн, Па. 2.00

Разом усього..................$152.20
Видаток (на друковання лист). 4.75
Чистого гроша на Рідну Школу $147.45

НА СИРОТИ В ГАЛИЧИНІ.

1) Парохія в Перт Амбой, Н. Дж. (збірка в церкві на Великдень) ....$ 20.00
2) Парохія в Картерет, Н. Дж. (збірка в церкві) 11.00

Разом..........................$ 31.00

Всі отсі гроші вислано чеком Америкен Експрес Ко. дня 6. мая до Кредитового Тов. Дністер у Львові для доручення на властиві цілі. Оплата виносила $3.00. В касі не остає нічого.

Др. С. Демидчук.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

А. Ч., Шикаго, Ілл. — Ми не можемо поміщувати ніяких релігійних статтей.

Щирий Українець, Толідо, О. — Пишете, що ваші „мальчики без штанів" купили для агітації малпу і з нею водяться. Ми ніяк не дивуємося, що у „мальчиків" дитинячий розум.

М. Л., Торнерс Фолз, Месс. — Прочитали лист, який вам післав якийсь ляшок. Справді кажете, що скажений.

М. С., Ню Йорк, Н. Й. — Не поміщуємо нічого, що писане латинкою.

І. Б., Янґставн, О. — Треба пригадати кождому, що бонд національної оборони буде колись свідком, хто постояв за волю і долю рідного краю. „Бувший на віку" і „Українець", Бостон, Месс. — Використаємо те, що прислали, у загальній статті.

ТРУПА Д. МЕДОВА В НЮ ЙОРКУ

В СЕРЕДУ 10-го МАЯ 1922 Р. в LENOX THEATRE, на 111-тій улиці і Ленокс евеню

відограє знамениту штуку

ПРОВОКАТОР

в 5 діях з хоровими співами і танцями.

Початок о 8-мій годині.

106,7 Режисер Д. Медов.

УКРАЇНСЬКА БУКОВИНА — ДО УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ!

Дорогі Браття та Сестри!

Із синіх карпатських гір, знад берегів бистрого Черемоша, тихого Дністра, лугами уквітчаного Пруту та Серету, несеться зойк Української Народа, який стогне під жорстокою румунською окупацією. Румунський наїздник катує безпощадно українське населення з метою його фізичного та морального винищення.

Вже зараз по насильнім заняттю української Буковини Румунами та по неправнім усуненню звідтам української влади, що буцімто ділася з тактичних воєнних причин і мало носити тільки характер тимчасової окупації, — почалася жорстока нагінка на все українське. На самім початку румунського наїзду заарештовано понад 200 визначних Українців і держано їх через кілька місяців без переслухання по холодних тюрмах. Рівнож заведено кару буків. Немилосерно катовано по селах буками невинне населення, що многих загнало завчасно в сиру могилу. За примір румунських тортур послужить хочби цей один з багатьох випадків. В селі Лужі напали два жандарми на дім господаря Онуфрія Пилипюка, звязали йому руки і пігнали звязаного між двома кіньми до села Звінячки. По дорозі копали ногами і били нагаями по голові. В Звінячці знущалися над ним дальше, вкінці порозбували йому пяти і натирали сілью, щоби признався про якусь рушницю та якийсь напад. Припадково вдалося Пилипюкови втечи до Заставної до суду, де на його бажанне покликано свідків і сконстатовано, що він був зовсім невинний. І так з перших днів окупації лютує скажено й до сьогодня клятуща рука Румуна, руйнуючи до щенту наші національно-культурні здобутки. Першою жертвою цеї румунської скаженості упало наше шкільництво. Зачинено поверх 80 народних шкіл. Зліквідовано 4 середні школи та знесено на черновецькім університеті 3 катедри з українською викладовою мовою. Инші школи румунізуються систематично дальше. Українську православну церкву замінено в румунську. Товариства та народні крамниці по більшій части розвязано. По всіх урядах заведено насильно румунську мову. Вже 3 роки відбувається неправний побір Українців до румунського війска. На наш народ наложено тяжкі податки. По селах розхотився жандармський терор. Тортурують по середновічному аж до непритомности кождого того, хто не покорявся би жандармським самовільним вибрикам.

Це все та безліч инших злочинних насильств перемінило колись гарну, веселу українську Буковину в країну сліз та тяжких прокльонів.

Румун-окупант веде це злочинне діло з метою, знищити національну свідомість та духову вищість українського народа й замінити його в своїх темних рабів-підніжків, які не могли би опиратись при неправнім, противнім змістови 59. арт. Сен-Жерменського договору, — втіленню української Буковини до Румунії. Після повищого артикулу мала би бути тільки румунська часть Буковини приділеною до Румунії, і то в таких границях, які установить пізнійше Найвисша Рада. Помимо цего, може українська часть Буковини остатися на все при Румунії, коли за чею ніхто не обізветься.

Духи погибших за українську ідею героїв-борців, взивають кождого, в кого ще серце українське бється та кров гаряча грає, ратувати цей край від його грозячої на все втрати. Відвічальність перед грядучими поколіннями стає нам законом боронити до останнього та так загрожену країну.

В тій цілі уконституувалася наново в минулім році Буковинська Делеґація Української Національної Ради з правних народних представників та розпочала могутню акцію **в цілі звільнення української части Буковини зпід румунської окупації та злучення її з великим українським народом, а в першій мірі з українською Галичиною.** Та брак всяких фондів, не дозволяє їй, вповні виконувати намічені нею завдання. Доцільна акція вимагає значних фондів, яких не може дати ані знищений воєнними подіями та виснажений кількаразовими окупаціями Рідний Край, ані еміграція, що сама ледви животіє. Дотеперішня праця сеї Делеґації увінчалася вже замітним успіхом в краю, де народ піднесений цим на дусі ставиться до румунського гнету зі сміливою відпорністю. Вислід і розмах цеї акції залежить в значній мірі від нас.

Чи можемо ми, заложивши руки, без протесту дивитися, як лютий ворог нищить все, що нам найсвятійше, найдорожче? Чи маємо живцем в могилу лягти? Ні, і ще раз, ні! Від нас і від Вас буде залежати, коли повернеться румунський наїздник поза свої етноґрафічні межі.

Тому закликаємо Вас горячо, Дорогі Браття і Сестри зза моря, в імя тяжко страждаючого українського народа Буковини, помогти нам матеріяльно в цім святім ділі. Памятайте, що найменша Ваша лепта — це камінчик під підвалину української державности, і чим вчаснійшою та численнійшою вона буде, тим скорше здійсниться наш Великий Ідеал і тим сильнійшою буде наша Держава.

Тому просимо Вас, спішіться з жертвами, щоби зійшло нам як найскорше Сонце Правди — Сонце нашого Визволення і огріло нас всіх у нашій хаті-Державі своїми ясними лучами. Віримо, що не найдеться між Вами байдужих! Ви всі радо пожертвуєте те, що кождий з Вас може дати! Ви радо сповните свій національний і горожанський обовязок і таким чином дасьте нам змогу довести акцію визволення Буковини до її повного успіху. Один за всіх, а всі за одного, — „промада по нитці — то бідному сорочка".

Збір добровільних датків на сю ціль, повіряється Комітетови Визволення Буковини в Шікаґо, якого головою є високозаслужений народний діяч, о. Адміністратор др. Николай Копачук.

Всякі жертви просимо слати до Комітету Визволення Буковини на адресу: Ukrainian Defense Committee of Bukovina, Headquarters, 2057 W. Chicago Ave., Chicago, Ill.

ЗА БУКОВИНСЬКУ ДЕЛЕҐАЦІЮ УКР. НАЦ. РАДИ:

Ілія Семака, голова,

секретар

ЛИСТ З ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

Йозефів, 27. III., 1922.

Високоповажаний Пане Лазаренко!

Щиреньке спасибіг за поздоровлення, часописі та щедрий дар.

У нас все однаково. Злидні, злидні і більш нічого. Терпить не лише матеріяльно, але і морально. І як раз Ваші часописі дуже нам придались, бо із них довідались, як задивляються чужинці на наше визволення. Тут маємо вправді часописі з рідного краю, але вони переповнені слізми та горем наших рідних, там за Карпатами. Читаючи часописі чи то листи від своєї рідні, бачимо ті насильства над нашими батьками котрі мучаться в польських тюрмах, бачимо ту невинно проливану кров, та гіркі слези матерій, сестер та всіх нам дорогих. І все це додає нам, ще більше жалю. Але в нас немає часу сумувати, хоч і є чого. Богато з нас міряли власними ногами гарні степи на Вкраїні вздовж і впоперек а конець кінцем мусіли валятись по ляцьких таборах і полонах та ще слухати всяких „масих" слів від Ляхів і Москалів. А тепер ми, у братів Чехів в „гостині". Нас „люблять", бо ми Славяни ік і вони, та длятого і замерзло 3-місячне дитя в нашому таборі, а з нас неодин встаючи і лягаючи питаєся сам себе: доки ще так будемо терпіти? Щоби ті злидні перебути, то всі, що мають змогу учаться. Але гірка та наша наука, бо в зимних бараках аж пальці попухли. А до того маємо 50 сотиків денно, за котрі треба всего купити, як мила (бо самі собі перемо), папер, та опівець, щоби було чим і на чім викладі написати в школі. Підручників нема за що купити, а вчитися треба.

Коли проженемо з крісом в руці ненаситних Ляхів та „освободителя" Лейбу Троцького з його комісариками, то, треба буде науки, щоби занятя місця в рідним краю при відбудові. Я ходжу до торговельної кооперативної школи і також журюсь як і всі инші, за що папір купити та опівець. За що инше то й несподіваю, хоть незадовго прийдеться мені світити голим тілом при шкільному столі. Отож звертаюсь до Вас як до щирого друга з просьбою, чи не могли мені відшукати десь там брата стриєчного (першого) і сестру також першу, котра має бути десь в Вінніпегу. Називаєся Параска Томляк, дочка Івана, а брат Дмитро Даниш, — або других земляків зі села Ілинець, щоби помогли мені. Я не хочу, щоб мене обдаровували. Я їм все зверну з подякою, на нашій любій Україні.

Цего року прийшлось серед морозу і снігу святкувати Різдво Христове далеко від наших рідних, в неопалених бараках. Живемо надією на ліпшу долю і так приготовляємося до великого свята, 61. роковин смерти нашого найбільшого ґенія і батька Тараса Шевченка. Як раз сего дня обходили це велике наше свято 25. III. о 8 год. вечером при переповненій по береги салі „Бесіди". Усі точки були дуже старанно виконані, так, що чужинці, себто Чехи і Німці любувались дуже нашими прегарними піснями. Свято випало величаво. При кінці обходу маленькі діточки ушанували память батька Тараса тим, що сплели вінок та прикрасили ним „моґилу", на котрій присягли, що вони, ті найменші, стануть правдивими дітьми України та, що не опустять її в найприкрійций час!

Здоровлю щиренько та дай Боже, щоб скоро побачились на рідній Україні.

Данило.

В. Будзиновський.

ЗАХІДНІ УКРАЇНЦІ В КОЗАЧЧИНІ

Запорожці, себто українське козацтво долішного Подніпровя, були в прадобі свого віку українською і християнською частиною великої татарської орди. Жили тоді таким життєм, яким жили й инші частини орди. Коли племена великої орди, по її розвалі, стали кожде життєм окремим, тоді й Запорожці стали самостійними. Як бусурменські частини стали між собою постійно ворогувати і одна проти одної хижачити, так і Запорожці розпочали постійну боротьбу з всіма своїми сусідами. Або мусіли боронитися перед постійними розбійничими наскоками сумежників, або, ради добичі, постійно наскакували на них. Найблизшими сусідами Запорожців були кримські Татари, отже прийшло до постійної добичницької боротьби між Запорожцями і Кримцями. В сій прадобі віку Запорожців не було у них почуття національної спільности з населенням прочих земель України. Отже тоді Запорожці воювали з Татарами ще не в обороні християнства, ані в обороні української землі. Се були чисто добичницькі наскоки, звичайні всім племенам людства на ступени культурного розвою тодішних Запорожців. Як нагодився християнський, хоч би й український купець, то й його скубнули таксамо як Татарина.

Воєнний спосіб життя Запорожців притягав до них з подальших сторін Українців з лицарською вдачею. На запорожє зазирали також люди з заневоленої Польщею Галичини, та прилученої до Литви Волині. У них зродилася гадка зробити з Запорожців охоронний вал для України і християнства загатити ними бусурманським руїнникам приступ на Україну і взагалі до українських земель; перемінити Запорожців в оборонців християнства і України. Се велике діло зробив князь Дмитро Ишшевицький (Байда), західно-український вельможа. Гніздом князів Вишневецьких був Кремінець в полудневе-західній Волині. Має родови дав Вишневець, майже на самій границі Галичини. Дмитро виховався дома в традиції (споминах) боротьби свого роду з Польщею за волю України. Не знаємо, коли покинув достатки і вигідне життя вельможі та пішов на Запорожє козакувати, але вже в році 1550 воює з Татарами. Він дав Запорожцям ліпшу військову організацію і на дніпровім острові Хортиці построїв оборонний замок. Запорожцями, але при помочи Москви і Польщі Дмитро Вишневицький загадав задавити Татарву в її власнім кримськім гнізді і тим на віки обезпечити східну Европу від татарської небезпеки. Труслеивість Польщі знівечили всі його заходи. Пошедши в р. 1563 в Царгороді, повішений Турками за ребро на гаку. Що Запорожці вступили на першу ступінь націоналізації, що добичники стали переміноватися в оборонців християнської віри і української землі, Соборна Україна завдячує Українцеви західному. За примірком Вишневецького пішов також Богдан Ружинський Зорганізував козацтво нанова й на його чолі він з Кримцями безпощадну війну. При облозі татарського города Аслан погиб від підложеної під мури міни, що за скоро вибухла. Сей вельможа, що козаччину повів дальше на дорозі до націоналізації, був також Українцем Західним, бо з північної Волині.

Сезонове козакування на Запорожу людий з середного Подніпровя і з Західної України показачило богато Українців позамежами Запорожа. Одні лишаються на віки між Запорожцями, инші виртають і осідають на середнім Подніпровю (волость), але козачого „промислу" не покидають. Хвилевий побут людий з волости між Цапорожцями, як і перехід на постійне на Запорожє мусіли в Українців скріпити почуття народної спільности Запорожців і козаків середного Подніпровя (городових) з корінним населенням прочих земель українських. Оборонцями християнської віри і України на фронті полудневім проти бусурмен, вже не тяжко було поширити ся дефензиву проти инших ворогів своєї віри і свого народу, що напирали від заходу. Розпочата в при кінці р. 1591 війна між отаманом більшого козацького війска Косинським і окатоличенним та спольщеним Янушем Острожським за загарбаний маєток, розвинулася у війну козаків проти відступників від національної віри і проти представників польської державности на Україні. Війна ведена з ріжним щастєм, закінчилася в маю 1593 смертею Косинського, що погиб в часі приступу на Черкаси. Ся війна підійшла козаччину о новий щебель в гору до націоналізації, бо зробила її оборонцем національної церкви на другім фронті і ворогом польської державности на Україні. Для розвою політичної думки в нашім народі ся війна була важною головно тим, що козацтво Косинського не лиш стало відпорністю до польської державности негативно (вороже). Після того скількилася також думка власної української державности, Завязок сеї думки був у тім, що козаки хотіли власною старшиною заступити польські державні уряди на Україні. Косинський був перший між козаками, що вже в р. 1592 пробував організувати Україну по козачому, силуючи присягати на послух „війску запорожському" не лиш козаків, не лиш хлопів і міщан, але й шляхту. І сей новий поступ української національно-державної думки в козачій масі завдячуємо Українцеви Західному. Косинський був з Підляша.

Дорогою, на яку козаччину справив Косинський, повів її дальше західний Українець Наливайко і його потайний протектор, західно-український вельможа Василь Острожський. Батьківщиною Северина Наливайка було західне Поділле, кажуть, Гусятин, Звідтам родина перенеслася до Острога, то дї головної кватири борців, що під релігійним прапором боролися за волю України. Северин був старшиною у війску Острожського, його брат Дамян протопопом і визначним членом кружка книжників, що разом з князем Острожським стояв на чолі Українців в їх боротьбі проти польщення Українців католицтвом. Богато вояків Острожського ходило козакувати. Участь вихованків Острога в промислах козацтва вносила в козачі маси того духа, яким дихало острожське товариство. Козакувати пішов також Северин. Від грудня 1593 до кінця 1595 було кілька походів запорозького і городового козацтва проти Турків і Татар. З сего приводу зорганізувалося кільканацять більших і менших військ козацьких, котрі опанували майже всю Східну Україну. Найбільшими було війско городових козаків під проводом Наливайка і війско Запорожців під шляхтичем Лободою, приятелем Острожського. По війні з Турками ті козацькі війска розпочали війну прот шляхтичів, що відступили від православної віри і проти польських ворогів української церкви. В сій війні Наливайко був орудием проти волинських панів-перевертнів. Поляки докоряли Острожському, що він висилає на них козаків і у себе переховує їх. Польща вислала проти козаків Жулкевського. Через зраду черни, якої в козачім таборі була велика сила, Поляки дістали в свої руки Наливайка з кількома иншими старшинами і стяли їх у Варшаві. Наливайка майже цілий рік тортурували і 11. цвітня 1597 стяли. Трупа розрубали на чотири части і розвісили по місті. Польська побіда козацтва не знищила. Війна, хоч козаками програна, причинилася до скріплення національної думки в козачих рядах. Тепер козацтво вже цілком явно і свідомо бере в свої руки релігійний прапор, під котрим українство бореся за свою національну окремішність, за своє національне життє-бутє. І сей поступ в розвою стремлінь козаччини Подніпрове та вся Соборна Україна завдячують Українцям Західним.

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Отсим проситься Впов. Родимців і Українок котрі дотепер не закупили Бонду Національної Оборони для здобуття і закріплення Галицької Держави, щоби для заощадження часу комітетови в цілі ходження по домах, голосились в сій цілі до комітету бондового на адресу секретаря: Василь Матолич, Норт Іст Корнер 7-ма і Ґрін стр., Филаделфія, Па., або коли близше, до предсідателя Ліги Сітізенів, Теодора Грицея, 329 С. 4-та ул., Филаделфія, Па., де буде урядувати комітет що дня від години 7-ої до 9-ої вечер.

Браття Українці! Справа важна, бо днесь рішаєсь наша будучина, проте не повинно бракнути між нами ні одного, щоби через купленне бонда не причинився до визволення нашої вітчини з кіхтів Ляшні та щоби опісля не мав викидів совісти, що через байдужність може і він був причиною що наша справа не пішла так, якби ми собі сего бажали. Покажім світови, що ми справді попираємо змагання в визвольній боротьбі нашого правительства, а сим плюнемо в лице нашим відвічним ворогам на їх клевети.

ЗА УРЯД БОНДОВИЙ:

Пантелимон Найда, през.;
Василь Матолич, секр.;
С. Рутецький, касієр.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ І ГРОМАДЯНИ!

НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ З ДОВЕРШЕННЄМ ПОЗИЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

ПОДБАЙТЕ ЩОБИ ПОЗИЧКА УВІНЧАЛАСЬ УСПІХОМ В ОЗНАЧЕНОМУ ЧАСІ!

WOONSOCKET, R. I.

Громада Вунсакет устроює **ВЕЛИКЕ ВІЧЕ** з діточою манїфестацією, в котрій возьме участь що найменьше 3000 Українців зібраних з цілого Ровд Айленд стейту. Манїфестація відбудеться 14. мая б. р. о годині 2. пополудни.

ПОЗІР! ПЕРШИЙ РАЗ В ПАССЕЙКУ!

Бр. св. Володимира, від. 42 У. Н. Союза в Пассейк, Н. Дж., устроює **ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ в суботу, дня 13. мая** в гали Тульпана, 149 Monroe St. При гали хороший парк з маєвим закатом дерев і цвіту. Їзда до Пасейку найлїпше треном до Passaic Erie Station, а звідтам взяти стріткару під назвою „Monroe St. car" і висісти на Parker Ave., коло самої галї, де всіх гостий щиро привитає Комітет як також Українська Банда з Пассейку. За добру забаву ручить

06 КОМІТЕТ.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДОПИСІ

ПИТСФІЛД, МЕСС.

Жертви на Січових Стрільців.

Дня 16. цвітня, на Великодні Свята, д. Петро Шульган зібрав на Січових Стрільців в Чехословаччині і вислав через Американ Експрес $29.60.

Зложили: Ілія Яремій $2.00; Назарко Гуска, Олекса Яремій, Петро Шульган, Николай Соколовський, Параска Шульган, Антін Щепанюк, Іван Мартинюк, Василь Паскарик, Василь Дарчук, Гарри Ніколеон, Гаврило Базан, Василина Базан і Василь Мироняк по $1.00; Іван Данилів 75 цнт.; Григорій Соколовський, Молочар (жид), Пекар (жид), Іван Яремій, Николай Іванчук, Лавренс Кенні, Ілія Савюк, Михайло Соколовський, Григорій Заверуха, Іван Косован, Анна Косован, Анна Стефанюк, Дмитро Спасик, от. Іван Думбич, Василь Тимчук і Николай Косован по 50 цнт.; Николай Стефанюк Дм. 35 цт.; Дм. Антонійчук, Теодор Соколовський, Пахомій Данилів, Пантелей Данилів, Мих. Дарчук, Андрій Гуска, Андрій Соколовський, Григорій Товстиганик, Ілія Найда, Григорій Яремій, Яків Горбуль, Данило Яремій, Теодозій Спасик, Юрко Спасик, Анна Сеник, Анна Вичирковська, Іван Олексин, Марко Никорчук, Тийтель Бон і Михайло Муневич по 25 цнт. — Разом $29.60.

На сім місци складаю щиру подяку всім жертводавцям.

О. Яремій.

БОФФАЛО, Н. Й.

Відповідь Дмитришинови і його компанії.

В неділю, 23. цвітня, відбулося тут віче на Блек Рак. Аранжери віча видно хотіли це віче устроїти на більшу скалю, і щоби стягнути як найбільше народу, то на відозвах в підступний спосіб оголосили, що головними бесідниками будуть др. Мишуга і др. Демидчук, котрі мають говорити про Східну Галичину. Розуміється, що богато людий зійшлося почути якусь новину за свої рідні сторони. Та яке розчарованнє огорнуло кождого, коли місто докторів дипльоматів, на сцені явився „архімандрит св. комуни", Дмитришин. Той вийшов на сцену і справді зачав говорити про теперішне невідраднє положеннє нашого народу під ляцькою окупацією, що зрештою всім є аж надто відоме як з ґазет так і приватних листів і в току бесіди зійшов на „російську" Україну, малюючи голод, який там під сю пору панує. Завізвав, щоби ратувати голодуючих, щоби зібрані на вічу складали доляри. Деякі вже зачали зносити гроші до президії, коли кільканайцять невдоволених зробили крик і бучу так що перервалася збірка гроший. І зробили це слушно, пізнали, що це була звичайна большевицька хитрість. Інші мали бути бесідники а їх нема, мало говоритися про Східну Галичину і поміч для неї, а вийшло цілком що иншого. Тому що на вічу счинилась метушня і не було часу на дискусію, а Дмитришин говорив найбільше про радянську Україну, тому мушу відповісти тут на виводи бесідника осьтак:

Нема ніякої радянської України на ділї, але є лишень на папері в нюйорських Щ. Вістях і Молоті, бо тії шмати видаються при „обильній" помочи Совєтської Расеї. Сі часописи все показують своїм читачам грушки на вербі, себто радянську Україну, а то на се, щоби нарід несвідомий обманювати до підтримування тих шмат, збираючи на них безвпинно пресовий фонд. Велика Україна є так само вкладова часть „єдіной неделімой Расеї", як Східна Галичина, Підляше, Волинь і другі краї належать до Польщі. Чому? Тому що по російській революції, коли власть в Росії дісталася в руки Леніна-Троцького, то їх першим ділом було піти війною на Україну. Перший раз за Центральної Ради, а другий раз за часів Директорії, хоть Україна цілком не втручалася до справ Росії, але хотіла лишень спокою і жити своїм життєм. Тепер, коли вже Україну Москалі підбили, то і уряд свій накинули впрост з Москви. Раковський, як відомо, не є Українець, але Жид родом з Болгарії чи Румунії. Таксамо і другі комісарі є чужинцями. Українці в своїй хаті не мають жадної сили, бо не мають свого війска ані своїх фінансів. Всьо в руках Жидів і Москалів. Але скаже дехто, що так зле не є, бо на Україні нарід українізується, має свої школи, видають українські часописи. Так, се правда. Росія оточена зі всіх сторін ворогами, щоби мати спокій хоть в дома, дивиться через пальці на се, якою хто мовою учиться чи говорить, а з часописів невеликий хосен, бо їх сам уряд видає і контролює. В цілій Росії і на Україні нема ані одної приватної і независимої ґазети. Таким, що не годяться з большевицьким ладом, нема там місця. Головна ціль Росії поконати зовнішного ворога, для внутрішного ворога і невдоволених, то так, як давнійще за царя кровопійця була царська охрана, так тепер є **чрезвичайка (чека)**. Назвою „тюрма народів" і тепер Росія може величатись! Шведський премієр міністрів, Брантінґ, протестував перед світом, що ряд Леніна-Троцького мучить в російських тюрмах висше 5.000 соціялістів. Коли по великій революції славний Петро Крапоткин, вічний революціонер проти бувшого царського ряду, вернув до Росії, то большевицьке правительство запроторило того знеможеного старця до тюрми і держало його там, доки в муках не сконав. Тай по смерти, коли співтоварищі Крапоткина хотіли великим числом вийти на його похорон то і того їм не дозволено. Ось і маєте „свободу, волю в теперішній Расеї. А наші „мальчики без штанов", як їх з Відня в листі до селян і робітників прозвав Іван Левицький, горлають по вічах і вихвалюють той цілий паршивий большевизм під небеса. Розуміє сь що не даром! Ті великі опікуни робітників, як Ткачук, Дмитришин, Ладан, Корж, Сорока, Шопінський, Дурдела, Дуткевич, Крук, це птиці, що не сіють і не орють, а жиють собі легко. На них ніколи ніхто не видів „оверолс". Їх праця се большевицька пропаганда, а доляр рідна мати і отець. Ткачук за свою вірну большевицьку службу виаванзував на комісара в Харкові, а решта мальчиків очікують на свою чергу. А ти чорноробе слухай і читай про ту цілу діточу забаву, якою тебе годують ті, що самі нічого не вміють. Ціле їх знаннє, це „революція, буржуазія, пролєтар, контр-революція, інтернаціонал, савети, радянство".

Є еще нові факти, які вказують на те, що нема ніякої радянської України. Головний комісар на Україні, Раковський поїхав на конференцію до Ґенуї не як представник України, але як оден з делеґатів Сов. Росії. Голова делеґації, Чичерін, не годився на те, щоби в Ґенуї разом засідали делеґати Япану і Румунії за се, що Япан займає неправно часть Сибіру а Румунія що заняла часть европейської Росії, то є Бесарабію. Хто лишень гляне на мапу, то сейчас переконаєсь, чи Бесарабія граничить з Росією, чи з Україною. Але це нічого не перешкаджає комісарям Леніна-Троцького, тут в Америці, показувати грушки на вербі і хвалити ряд і радянську Україну. На рижськім договорі Росія добровільно згодилась і так як відчепного уступила Польщі одинайцять міліонів Українців, щоби мати менше клопоту із тим народом у себе в дома. А Поляки най собі з ними роблять, що їм подобаєся...

Що до голоду на Україні, то хто зробив цей голод?! Російські комісарі при помочи войска зрабували збіже від українських селян і вивезли в глуб Росії. От і причина, чому на Україні такий голод. Що до помочи, то там шлють поміч з цілого світа. Ми, американські Українці за малі числом, щоби в теперішний безробітний час могли богато помочи голодуючим на Великій Україні. Про Східну Галичину цілий світ забув, ніхто не займається бідними сиротами, вдовами, калїками, і інвалідами, щоби облегчити тамошнім жертвам війни, що життє своє ризикували против відвічного ворога Ляха. В року 1919, коли українська армія в Галичині, напів гола, голодна, слабо зоружена захищала свою рідну землицю перед ляцькою навалою, Укр. Щоден. Вісти писали що **„Нам треба лучитися з Поляками против української буржуазії"**. От що за плюгавці; Сприяли ляшні в борбі нашого бідака селянина проти пансько-ляцького ярма в Галичині! В 1917 році зібрали висше 6.000 на робітничу друкарню в Києві і тими грішми поділилися, бо справоздання із тої збірки ніхто не видів. Тепер вони взивають наше робітництво о поміч, нібито радянській Україні, голодуючим. А в той сам час Росія за оден місяць більше видасть на свою большевицьку пропаганду в Америці, як всі збірки наших несвідомих робітників на той голод, який терпить комісарська кишеня в Смольному Інституті в Ню Йорку.

М. Семенюк.

СТ. ДЖОЗЕФ, МО.

Під розвагу всім членам У. Н. Союза.

Я прочитав допись з Честер, Па., в 64. числі „Свободи" з дня 20. марта с. р. і дуже нею заінтересувався. Уважаю, що і кождий Українець чи Українка, які прочитали сю допись, мусіли згодитися з думками її.

Належиться нам всім призадумати, щоби увести в життє безпроволочну і постійну поміч для всіх потреб у нашім рідним краю. Кілько лише в Чехословаччині є наших укр. жовнірів, студентів і т. п.! Таксамо і у Відни, ба і в Німеччині є наші бідні скитальці, котрі серед злиднів свій вік коротають. Таксамо і в инших ще краях. А щож допераа казати про саму Галичину?! Скільки там потребуючих нашої помочи?! Всі вони мають звернені очи лише на нас, бо лиш ми є годні їм ще помочи. Справді ми їм помагаєм та всеж, загально беручи, ця наша поміч не є постійна, а притім рішучо замала. Без постійної від нас помочи вони не видержать. Мусимо дати поміч тим, що задля борби о свободу для свого народу стратили своє здоровлє. Ратуймо їх, поки час! Це обовязок совісти! Всі ми дуже добре знаємо, що не хто инший простягає до нас руки, лише наш брат; ніхто инший не ридає, тільки наша сестра-вдовиця з дрібними сиротами. Хиба камінне серце відмовиться! Навіть скупар не пожалує переконавшися, як легко це мож зробити. Д. Іван Михальців, чл. від. 388, У. Н. С., між иншим каже так: Єслиби кождий член У. Н. С. платив крім своєї місячної вкладки пять центів більше на допомогу в старім краю, — сума зібралася би більше чим $600. Подумайте тільки: **Оден марний нікель на місяць, а через рік булоби із того вісім тисяч долярів. Кілько добра можна зробити за ті гроші. Кілько сліз утерти, кілько життя вирятувати!**

По нікелеви члени У. Н. Союза! Хай цей проект сповниться, най не минеться без сліду. Де є такий, що жалувавби нікля для свого страдаючого народу?! Нема таких в нашій орґанізації! Докажім це тим, що чим скорше переведемо відповідну ухвалу на наших відділових мітинґах.

Не тратьмо часу, бо на нашу ухвалу ждуть каліки, сироти, вдови — тисячі голодних і безпомічних наших братів і сестер!

Іван Кульчицький,
член від. 355 У. Н. Союза.

ПІД УВАГУ ТИМ, ЩО ПИШУТЬ ДОПИСІ

1. Коли пишете щонебудь до друку, пишіть тільки на одній стороні листка, а другу оставте порожною.
2. Не пишіть лайки і не вживайте „грубих" слів.
3. Пишіть таке, що цікаве для всіх, — нове.
4. Подавайте факти, — пишіть чисту правду.
5. Пишіть коротко і ясно.
6. Вистерігайтесь „січки" — перемелювання з пустого в порожнє.
7. Не пишіть віршів. На міліони людий трапиться оден поет, що варта його прочитати. (Зрештою, пишіть, але не все посилайте до друку. Лише дійсно добрі вірші слід посилати до друку).
8. Подавайте гарні приповідки, смішованки, жарти. Коли є у Вас хист до віршовання, пробуйте писати гумористичні вірші, бо до сього не конче потрібно поетичної ґеніяльности.
9. Не шукайте у часописі поля для порахунку із своїм особистим ворогом.
10. Присилайте листи з краю, де є відомости про це, як там живеться нашим людям. Не присилайте таких листів, де пишеться тільки про родинні справи, або, де пишеться все тесаме від початку війни. Лише такі листи надаються до друку, що цікаві для всіх.

(Рк.).

У ЛЬВОВІ ЩЕЗАЮТЬ ДІТИ.

Львівські дневники нотують в останніх дня чимало випадків щезання дітей, іти йдуть до школи, та вертаючи, пропадають по дорозі. Пошукування родичів і поліції безуспішні.

БІЛОРУСЬКЕ СВЯТО.

З нагоди четвертих роковин проголошення самостіности Білоруси, уладили виленські Білорусини урочистий обхід, на який склалися: обхід молодіжі і урочисте засідання білоруського національного комітету при участи делеґатів і представників інших народів. Вчасі засідання виголошено богато промов. Між іншим промовив посол Міцкевич, яко представник польської демократії, який сказав: „Польський люд є прихильний(?) Литовцям і Білорусинам, тільки польська бюрократія зуміла вже на ваші шиї наложити петлю. Ми, представники польського люду, не солідаризуємося(?) з тими методами, ми жадаємо, щоби тим найкращим синам литовського народу, яких викинено з краю як найскорше позволено їм вернутись до краю".

Крім того відбувся вечром комерс, на якому внесено тоаст в честь українського народу.